Searching for the truth MEMORY, JUSTICE & HEALING
"...a society cannot know itself if it does not have an accurate memory of its own history."

សេចក្តីកត់សម្គាល់
ដោយ ឆាំង យុ
ស្ថាបនិកវិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត
ពិធីសម្ពោធគំនិតរចនាប្លង់របស់វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត
ថ្ងៃទី៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៤
វិចិត្រសាល ហ្សាហា ហាឌីដ ទីក្រុងឡុនដុន ចក្រភពអង់គ្លេស

សូមគោរពភ្ញៀវកិត្តិយសទាំងអស់ដែលបានចូលរួមក្នុងកម្មវិធី នៅពេលនេះ។ តំណាងឱ្យវិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត និង ក្នុងនាមជាស្ថាបនិករបស់វិទ្យាស្ថាននេះ ខ្ញុំសូមសម្តែងនូវសេចក្តីរីករាយ និងពេញចិត្តឥតឧបមា សម្រាប់វត្តមានរបស់អស់លោក-លោកស្រី ដែលបានចំណាយពេលដ៏មានតម្លៃ ចូលរួមកម្មវិធីដ៏មានសារសំខាន់ ហើយជាប្រវត្តិសាស្ត្រមួយនេះ ដើម្បីធ្វើការបង្ហាញនូវគំនិតរចនាប្លង់របស់វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត ដោយលោកស្រី ហ្សាហា ហាឌីដ និងក្រុមការងារស្ថាបត្យកររបស់លោកស្រី។

ឈ្មោះរបស់វិទ្យាស្ថានថ្មីនេះឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីគោលដៅចម្បងរបស់ប្រទេសកម្ពុជាយើង និងសម្រាប់ជាកេរដំណែលរបស់កម្ពុជាទាំងមូល។ ស្លឹករឹត គឺជាស្លឹករុក្ខជាតិស្ងួតម៉្យាងដែលអ្នកដឹកនាំសាសនា និងអ្នកស្រាវជ្រាវខ្មែរជាន់ខ្ពស់ កាលពីជំនាន់ដើម បានប្រើប្រាស់រាប់សតវត្សរ៍មកហើយដើម្បីកត់ត្រាព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រសំខាន់ៗ ផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹង និង ថែរក្សាវប្បធម៌ក្នុងអំឡុងយុគសម័យរីកវរ និងហានិភ័យផ្សេងៗ។ ពាក្យ «ស្លឹករឹត» អាចមានន័យជាសំឡេងថា «អំណាចនៃស្លឹករុក្ខជាតិ» ដោយចាប់យកនូវសោភ័ណភាពដ៏ស្រស់បំព្រងជាយាន្តនៃចំណេះដឹង និងភាពរឹងមាំក្នុងការធ្វើឱ្យមានការរីកចម្រើនទៅមុខនៃយុត្តិធម៌សង្គម និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្ស។

វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹតដែលរួមមាន សារមន្ទីរ មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងសាលារៀន នឹងតំណាងឱ្យអតីតកាល បច្ចុប្បន្នកាល និងអនាគតកាល។ ដោយនឹងបន្តកិច្ចការងារដែលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កំពុងធ្វើសព្វថ្ងៃ វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹតនឹងសម្លឹងទៅរកគំនិតច្នៃប្រឌិត និងកម្មវិធីនានាដែលអាចប្រើប្រាស់បានក្នុងថ្ងៃអនាគតដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងនៃប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមនិងសង្គមកម្ពុជាទាំងមូល។ លើសពីនេះទៀត ដោយមានចក្ខុវិស័យសម្លឹងទៅមុខ វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹតក៏នឹងគាំទ្រ និងទទួលយកនូវយោបល់ និងគំនិតតម្រង់ទិសថ្មីៗ ដែលជួយតម្រែតម្រង់ការយល់ឃើញរបស់យើងទាក់ទងនឹងទស្សនៈនៃភាពយុត្តិធម៌ និងដើម្បីលើកតម្កើងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងក្នុងការតស៊ូជាលក្ខណៈសកលលោកដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងអំពើឃោរឃៅទ្រង់ទ្រាយធំនានា។

គំនិតតម្រង់ទិសមួយ ដែលពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងនឹងព្រឹត្តិការណ៍នៅរសៀលថ្ងៃនេះ គឺទាក់ទងនឹងបូជនីយដ្ឋានបែបស្ថាបត្យកម្មសហសម័យ។ បូជនីយដ្ឋានបែបស្ថាបត្យកម្មសហសម័យ គឺជាគំនិតដ៏ថ្មីស្រឡាងមួយ។ យើងអាចឃើញបូជនីយដ្ឋាននៅគ្រប់ទីកន្លែងទូទាំងពិភពលោក ទាំងបូជនីយដ្ឋានបែបទំនើប និងបែបបុរាណ ដែលអាចផ្ដល់ឱកាសដល់សង្គមមួយឱ្យមានការចងចាំឆ្លុះបញ្ចាំង និងរៀនអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ។ នៅក្នុងបុព្វបទនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍និងអំពើកាប់សម្លាប់ទ្រង់ទ្រាយធំ បូជនីយដ្ឋានស្ថាបត្យកម្មមានទំនោរទៅរកការឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពអាក្រក់ និងភាពអកុសលនៃសម័យកាលប្រវត្តិសាស្ត្រណាមួយដែលស្ថាបត្យកម្មនោះតំណាងឱ្យ។ នៅក្នុងន័យនេះ កេរដំណែលរបស់ស្ថាបត្យកម្ម គឺស្ថិតក្នុងសភាពងងឹតស្រងូតស្រងាត់ និងតម្រង់ទៅរកអតីតកាល។

អ្នកទស្សនាទាំងឡាយ តែងតែបន្សល់ទុកចំពោះបូជនីយដ្ឋានប្រភេទនេះ នូវការយល់ដឹងយ៉ាងជ្រៅជ្រះអំពីការទទួលរងទុក្ខ និងភាពឈឺចាប់ ដែលមិនអាចបរិយាយបាននៅក្នុងភាសារបស់មនុស្សជាតិ ហើយការទទួលស្គាល់នូវភាពឈឺចាប់ ក៏កាន់តែមានកម្រិតខ្ពស់ឡើងសម្រាប់តម្រូវការដើម្បីទាមទារឱ្យមានការបន្សល់ទុកច្រើនជាងនេះ។ ដោយគ្មានអ្វីដែលជាការមន្ទិលសង្ស័យ អារម្មណ៍ និងអាកប្បកិរិយាបែបនេះអាចជាឧបសគ្គមួយចំពោះកិច្ចខិតខំតស៊ូរបស់យើង ក្នុងការប្រឆាំងនឹងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការកាប់សម្លាប់ទ្រង់ទ្រាយធំ។ មនុស្សជាតិមិនអាចរំពឹងថា នឹងទទួលបាននូវភាពត្រឹមត្រូវក្នុងកម្រិតខ្ពស់នោះបានទេ លុះត្រាតែបុគ្គលនីមួយៗមានទំនោរទៅរកភាពអាក្រក់ដ៏ជាក់ច្បាស់ក្នុងកម្រិតទាប។ ក៏ប៉ុន្តែ កិច្ចខិត

ខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងទាំងអស់នេះមិនមែនសំដៅទៅលើអតីតកាលតែមួយមុខនោះទេ ការពុះពារតស៊ូនេះគឺសម្រាប់បច្ចុប្បន្នកាល និងអនាគតកាល ដោយផ្តល់ផលប្រយោជន៍គ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងទូទាំងសកលលោក។ ស្ថាបត្យកម្មសហសម័យបែបបូជនីយដ្ឋានផ្តល់ឱ្យយើងនូវអំណាច មិនត្រឹមតែដើម្បីធ្វើឱ្យមានអន្តរកម្មជាមួយពេលវេលានិងទីកន្លែងប៉ុណ្ណោះទេ តែដើម្បីធ្វើអន្តរកម្មជាមួយក្តីស្រមៃរបស់យើងដែរ។ ដោយចក្ខុម្ខាងសម្លឹងទៅរកអតីតកាល ស្ថាបត្យកម្មសហសម័យ បែបបូជនីយដ្ឋានអាចធ្វើការអប់រំ និងរំឭកអំពីអតីតកាល និងចក្ខុម្ខាងទៀតសម្លឹងទៅរកបច្ចុប្បន្នកាល និង អនាគតកាល ស្ថាបត្យកម្មសហសម័យបែបបូជនីយដ្ឋានក៏នឹងអាចបណ្តុះគំនិត និងបង្កើតអ្វីដែលថ្មីៗដែរ។

ជាដៃគូយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយស្ថាបត្យករ ហ្សាហា ហាឌីដ ដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីសុះសាយទូទាំងសកលលោក វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹតមានមោទកភាព និងរក្សាទស្សនវិស័យទាំងនេះនៅក្នុង ការរចនាប្លង់របស់វិទ្យាស្ថានយើង។

ពាក្យពេចន៍និងគំនិតអាចបង្កើតនិងកែទម្រង់រដ្ឋទាំងឡាយបាន ហើយការផ្តុំផ្សំគ្នាដោយភាពប៉ិនប្រសប់នៃភាសា និងសិល្បៈ អាចធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងទម្រង់ការងារក្នុងលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយធំក្នុងការកសាងសង្គមក្រោយជម្លោះឡើងវិញ។ តាំងពីឆ្នាំ១៩៧៩មក នៅពេលដែលរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ កម្ពុជាត្រូវបានឱ្យឈ្មោះ ថាជា «វាលពិឃាត» និងជាទឹកដីនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ សង្គ្រាម និងខ្មែរក្រហម។ កម្ពុជានឹងមិនអាចគេចវេះចេញពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួនបានទេ ក៏ប៉ុន្តែកម្ពុជាក៏មិនត្រូវជាទាសករនៃអតីតកាលនោះរហូតដែរ។ សង្គមក្រោយជម្លោះ ត្រូវតែធ្វើដំណើរ និងអភិវឌ្ឍទៅមុខ។ តាមរយៈសិល្បៈតន្ត្រី និងការបង្ហាញពីវប្បធម៌ដ៏ទូលំទូលាយ សង្គមក្រោយជម្លោះនឹងអាចកែប្រែ និង ផ្លាស់ប្តូរនិយមន័យជាលក្ខណៈបុគ្គល សហគមន៍ និងអត្តសញ្ញាណជាតិ ពីផ្នត់គំនិតដែលគិតអំពីជន រងគ្រោះ និងជនដៃដល់ទៅជាមនុស្សជាតិ ដែលមានទស្សនវិស័យនិងធ្វើការដើម្បី ភាពប្រសើរឡើងនៅ ថ្ងៃស្អែក។

ពិភពលោករបស់យើងមិនមែនជាតថភាពដែលពិបាកនឹងធ្វើការផ្លាស់ប្តូរនោះទេ ប៉ុន្តែជាតថភាពដែលឋិតក្នុងដំណាក់កាលផ្លាស់ប្តូរ ដែលបន្តកើតមានជានិច្ច។ សង្គមក្រោយជម្លោះមិនត្រូវកប់ចោលអតីត

កាលរបស់ខ្លួននោះទេ តែផ្ទុយមកវិញសង្គមទាំងនោះក៏មិនត្រូវបន្តរស់នៅក្នុងអតីតកាលនោះរហូតដែរ។ ខណៈពេលដែលភាពភ័យខ្លាចអំពើឃោរឃៅ អំពើជិះជាន់ និងអំពើអាក្រក់ត្រូវតែកប់ចោលនោះ ដែលធ្វើបែបនេះ ក្មេងជំនាន់ក្រោយនៃសតវត្សរ៍២១នេះដឹងនិងយល់អំពីជម្រៅនៃអំពើអាក្រក់ មេត្តាធម៌ ក្តីសង្ឃឹម ការអភ័យទោស និងភាពក្លាហានក៏ និងចង្អុលបង្ហាញនូវទស្សនវិស័យទូទៅរបស់យើងដែរ។ ហេតុដូច្នេះ សង្គមក្រោយជម្លោះ ត្រូវរកឱ្យឃើញនូវមូលហេតុសំខាន់រួមមួយ នៅក្នុងអំពើជ្រុលហួសហេតុទាំងនោះ ប្រសិន បើសង្គមនោះចង់ធ្វើដណើរទៅមុខទៀតនោះ។ ហ៊ុមព័ទ្ធជុំវិញដោយភាពជ្រុលហួស ហេតុដែលអាចកើតមានរបស់មនុស្សជាតិ វាមានភាពងាយស្រួលណាស់សម្រាប់សង្គមក្រោយជម្លោះក្នុង ការប្រទាញប្រទង់គ្នាទៅវិញទៅមក ដូចនឹងការយោលទៅយោលមករបស់ ទ្រនិចនាឡិកាប៉ោលដូច្នេះដែរ រវាងការដាក់ទោសទណ្ឌនិងការលើកលែងទោស រវាងសោភ័ណភាព និងភាពភ័យខ្លាច និងរវាងឋានលើ និងក្រោមនៃជីវិតរបស់មនុស្សលោក និងរវាងនរកនិងឋានសួគ៌។ ការទម្លាយវដ្តនៃអំពើហិង្សាដែលមាន លក្ខណៈជាប្រវត្តិសាស្រ្តតម្រូវឱ្យមាន មិនត្រឹមតែក្តីស្រលាញ់ ក្តីសង្ឃឹម និងការអភ័យទោសប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏ត្រូវឱ្យមានការកត់ត្រារឿងរ៉ាវពីអតីតកាលប្រកបដោយតុល្យភាពដែរ។ ដូចគ្នានេះដែរ ខណៈពេល ដែលអតីតកាលក្លាយជាមគ្គុទ្ទេសក៏នាំផ្លូវរបស់យើង យើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានខ្លាំងក្នុងការទប់ស្កាត់ អតីតកាលនោះដើម្បីកុំឱ្យអតីតកាល ក្លាយជាចៅហ្វាយនាយដែលអាចដឹកមុខយើងបាន។

ស្ថាបត្យកម្មសហសម័យបែបបូជនីយដ្ឋានផ្តល់ឱ្យយើងនូវមធ្យោបាយមួយ ដែលអាចធ្វើឱ្យយើងសម្លឹងមើលនូវលក្ខខណ្ឌ និងភាពសក្តានុពលរបស់យើង។ នៅក្នុងន័យនេះ សិល្បៈអាចផ្តល់ឱ្យយើងនូវហេតុផលសំខាន់រួមមួយដែលអាចធ្វើឱ្យយើងផ្សារភ្ជាប់អតីតកាលរបស់យើងនឹងបច្ចុប្បន្នកាល និងអនាគតកាល និងក្តីស្រមៃដោយតថភាព។ វិទ្យាស្ថានស្លឹករឹតចាត់ទុកហេតុផលរួមនេះ ជាគោលបំណង មួយមិនអាចខ្វះបាននៃការកែប្រែរបស់សង្គមក្រោយជម្លោះ ហើយវិទ្យាស្ថានស្លឹករឹតសូមស្វាគមន៍នូវការ គាំទ្ររបស់អស់លោក-លោកស្រី ក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដ៏ធំ ហើយជាប្រវត្តិសាស្រ្តមួយនេះ។

សូមអរគុណ!